Afgørelser – Reg. nr.: 07825.00

Fredningen vedrører: Bakkely

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:
I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål
Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet:

Fredningsnævnet: 24-09-1991

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

REG. NR. 7825.00

U D S K R I F T

af

k e n d e l s e s p r o t o k o l

for

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS VESTLIGE FREDNINGSKREDS

Den 24 . september 1991 afsagdes i
FR-sag 1/1990 Fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by

sålydende

K E N D E L S E:

ad SN 1211/12-0020

lus JH

I. Indledning.

I december 1976 vedtog Skanderborg Byråd at foretage en frivillig fredning af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle, og i april 1978 godkendte byrådet et af Fredningsplanudvalget for Århus Amt udarbejdet udkast til fredningsbestemmelser. På daværende tidspunkt blev der dog ikke foretaget videre i sagen. Skanderborg kommunes tekniske forvaltning har flere gange de senere år rejst spørgsmål om genoptagelse af sagen over for Amtsfredningskontoret (nu Århus Amts Landskabskontor). Efter drøftelser mellem Århus Amt og kommunens tekniske forvaltning blev der derefter udarbejdet et foreløbigt forslag til fredning af arealerne, hvilket forslag blev vedtaget af Skanderborg Byråd den 15. november 1989 og derefter offentliggjort og fremlagt den 28. december 1989 til og med 25. februar 1990. Der blev afholdt et offentligt tilgængeligt møde om forslaget den 30. januar 1990 på Rådhusgården i Skanderborg, hvor der ikke fremkom indsigelser mod forslaget. Skanderborg Byråd vedtog herefter forslaget på et møde den 25. april 1990 og rejste ved skrivelse af 27. april 1990 fredningssag, jfr. naturfredningslovens § 13, for det pågældende ca. 25 hektar store område, der i det hele ejes af Skanderborg kommune.

I redegørelsen i forslaget hedder det blandt andet:

> "Fredningsområdet.
> Området er beliggende øst for Oddervej, mellem Skanderborg sø/Næsset og Højvangen.
> .....
> Hovedparten af området er ret kuperet, og store dele er skovklædte. Bevoksningen består næsten udelukkende af bøg med stor skønhedsværdi.
> Arealer langs Oddervej (landevejen Odder-Skanderborg) er anlagt som græsarealer med enkelte fritstående træer.
> Ved den nordlige afgrænsning er helligkilden, mølledammen og stemmeværket ved den nu nedrevne Skvæt Mølle medtaget i fredningen

Fredningens baggrund.

På grund af beliggenheden umiddelbart op til større bykvarterer har arealerne stor rekreativ værdi.

Endvidere vil arealerne sammen med de allerede gennemførte fredninger ved Båstrup, Vester Mølle og Skårup danne et større sammenhængende fredet område ved Skanderborg Sø.

Denne status ønskes sikret ved Skanderborg Kommunes tilbud om frivillig fredning."

II. Sagens behandling ved fredningsnævnet.

Under sagens behandling har fredningsnævnet bestået af dommer Mogens Beier, Århus, (formand) gårdejer Frede Bakkær (Århus Amt) og Finn Holten Hansen (Skanderborg kommune).

Efter bekendtgørelse i "Jyllands Posten" og "Århus Stiftstidende" for den 14. juni og i Statstidende den 16. juni 1990 afholdtes offentligt møde i byrådssalen på Rådhusgården i Skanderborg den 13. august 1990. Den 27. august 1990 foretog nævnet besigtigelse af det område, der er foreslået fredet.

På møderne har Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforening anbefalet fredningens gennemførelse med nogle mindre ændringsforslag.

Fredningsnævnet finder, at der til de af fredningspåstanden omfattede arealer er knyttet så værdifulde fredningsmæssige interesser, at betingelserne for fredning efter naturfredningslovens § 1 er opfyldt. Fredningspåstanden tages derfor til følge, dog med de nedenfor angivne ændringer og præciseringer.

Nævnet har besluttet - selv om Skanderborg kommunes plan- og teknikudvalg har meddelt, at der ikke ses at være afgørende/væsentlige begrundelser for at ændre grænsen for fredningen - at udvide fredningens geografiske udstrækning med et mindre område syd for Oddervej over for Skvæt Mølle,

hvilket areal ligeledes ejes af Skanderborg kommune. På dette areal er der etableret en ophalerplads for både.

Det er endvidere besluttet, at fredningen ikke skal være til hinder for nødvendige udvidelser af Skanderborg - Odder landevejen, herunder til cykelstianlæg m.v. inden for de af vejmyndigheden tinglyste vejbyggelinier.

Det bemærkes, at fredningsforslaget er i overensstemmelse med kommuneplanens bestemmelser, og at forslaget ikke strider mod regionplan m.v. Bortset fra en mindre del af området ved den sydlige afgrænsning (ca. 4 hektar) er området beliggende i byzone. Området er omfattet af naturfredningslovens skov- og søbeskyttelseslinier, og skoven er ifølge Skovlovens § 1 underkastet fredskovspligt.
Den 12. marts 1991 er der tinglyst fredningsbestemmelser vedrørende Skvæt Mølle.

III. Fredningsbestemmelserne.

Formål

§ 1. Fredningens formål.
Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres nuværende tilstand og at sikre området til bynære rekreative formål.

Bestemmelser

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.

Det fredede område skal bevares i den nuværende tilstand. Der må således ikke foretages tilplantning, terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres bebyggelse, medmindre der meddeles tilladelse ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Terrænændringer.

Der må som nævnt i § 2 ikke foretages terrænændringer, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning. Der må ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden.

Bestemmelser

§ 4. Campering.

På det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping- og beboelsesvogne ikke opstilles. Kortvarigt ophold i dagtimerne er dog tilladt. I forbindelse med større rostævner er det tilladt at telte på det fredede område i korte perioder.

§ 5. Oplagspladser m.v.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller til opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

§ 6. Ledningsanlæg.

Master, tårne og ledningsanlæg må ikke opsættes.

§ 7. Bebyggelse.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger, f. eks. kolonihaver, gartnerier eller lignende, se dog § 12.

§ 8. Arealernes drift/anvendelse.

Arealerne må kun anvendes som hidtil, medmindre der er anført undtagelser nedenfor.

Sumpede arealer må ikke yderligere afvandes eller drænes. Eksisterende drænsystemer kan vedligeholdes.

De på området værende løvtræsarealer skal bevares. Såning og genplantning af disse må kun finde sted med løvtræer og kun med indenlandske

arter.

Åbne arealer skal bevares som sådanne, idet arealer, der i dag henligger som græsarealer, dog kan overføres til park eller lignende areal med spredt beplantning.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse.

§ 9. Pleje.

Skanderborg kommune drager omsorg for arealernes pasning i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

§ 10. Veje.

Veje over det fredede areal må ikke anlægges uden fredningsnævnets tilladelse.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for nødvendige udvidelser af landevej 644, Skanderborg-Odder, herunder til cykelstianlæg, kantforstærkning og lignende indenfor de af vejmyndighederne (Århus Amt) tinglyste vejbyggelinier.

11. Almenhedens færdsel og ophold.

Almenheden har ret til gående og cyklende færdsel ad det eksisterende stisystem og til ophold på arealerne under overholdelse af et af fredningsnævnet godkendt ordensreglement.

12. Anlæg og dispensation.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, stier, bygninger, skilte m.v.

Bestemmelser

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, stier, bygninger, skilte m.v.

Dispensation fra bestemmelserne kan meddeles af fredningsnævnet, når det ansøgte ikke kommer i strid med fredningens formål.

Fredningen omfatter herefter følgende matr. nr.e (helt eller delvist) som vist på vedlagte kort:

Matr. nr.e 149a, 150, 220d Skanderborg Markjorder og matr. nr. 1a Edelsborg.

Denne afgørelse kan, jfr. naturfredningslovens § 26, inden for 4 uger påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af

a. Skanderborg kommune
b. Miljøministeriet, Århus Amtsråd,
c. Enhver, der under sagen har givet møde for fredningsnævnet eller fremsat ønske om at blive underrettet om sagens afgørelse.

Frede Bakkær Mogens Beier Finn Holten Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Århus Amts vestlige fredningskreds
Århus, den 24. september 1991

Mogens Beier

KORT >

REG. NR. 7825.00

Kortbilag til kendelse af 24. september 1991
FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS VESTLIGE FREDNINGSKREDS

Fredning af arealer ved

Bakkely og Skvæt Mølle

Skanderborg kommune ***Århus amt***

Dele af
Skanderborg Jorder samt Edelsborg under Skanderborg Jorder.

Udfærdiget på grundlag af matrikelkort samt Geodætisk Instituts 4 cm kort nr 1314 IV SV.

Grundkortet er udarbejdet af Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret.

Ændret ved Århus Amt, Landskabskontoret I 1991.

0 50 100 200 300 400m
Målestok 1:4000

Signaturer:

- *Fredningsgrænse*
- *Eksisterende fredninger*
- *By- og landzonegrænse*
- *Løvskov - Nåleskov*
- *Beplantning iøvrigt (træer - buske - krat)*
- *Græsudlagte arealer*
- *Fredet "Helligkilde"*
- *Skovsti*
- *Sø - vandløb*
- *Vejbyggelinie*

Landevej fra Skanderborg
fra Skanderborg
Fredensborgvej
Skolestien
Bystien
Kildevej
Edelsborg under Skanderborg Jorder
Skanderborg Jorder
Skanderborg sø
Helligkilde nr. 2613.12
Skvæt Mølle
Busskur
Spejder-hytte
Busvendeplads
Skovbrynet
Oddervej
pr. vej
Byzone
Bakkely
til Odder
fredskov
regnvandsbassin
hæk
Tidligere fredet

Fredet ved Overfredningsnævnskendelse af 10. april 1980
(SKÅRUP II. ETAPE)

Fredet ved Overfredningsnævnskendelse af 15. juni 1976.
(VESTERMØLLEFREDNINGEN)

Udsnit af GI's 4 cm kort nr. 1314 IV SV

Udarbejdet af Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret til brug ved fredningssager
SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE NR. (A 400/76)

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.: 07825.00

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

7825.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

30/11-95

Modtaget i
Skov- og Naturstyreisen
30 NOV 1995

Skanderborg Kommune
Teknisk Forvaltning
Rådhuset
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 103/95 - matr.nr. 149 ex Skanderborg markjorder - Deres j.nr. 01.02.00G02-95-02231.

I skrivelse af 13. oktober 1995 har kommunen for Finanssektorens uddannelsescenter ansøgt om tilladelse til udvidelse af uddannelsescentret på ovennævnte ejendom.

I forbindelse med byggeriet ønskes overført et areal på cirka 400 m2 til matr.nr. 149 ex Skanderborg markjorder fra matr.nr. 149 a Skanderborg markjorder, som ejes af Skanderborg Kommune. Arealoverførslen vil blive bebygget bortset fra cirka 2,50 meter langs de nye skel.

Arealet, som overføres, ligger inden for fredningen af område mellem Bakkely og Skvæt Mølle, jf. fredningskendelse af 24. september 1991.

Skanderborg Kommune og Århus Amt har anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår:

at byggeriet kun finder sted på arealer, der i dag er udlagt som græsplæne og uden terrænændringer i slugten

at byggeriet udformes i overensstemmelse med det eksisterende, og

at der, når byggeriet er afsluttet, etableres en gangbro uden om nybygningens nordvestlige hjørne, da friarealerne omkring uddannelsescentret er åbne for offentligheden.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

1211/12-0001

159

Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelsen, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, (j.nr. 8-70-51-8-745-8-95)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg,
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Finanssektorens Uddannelsescenter, Skovsvinget 10, 8660 Skanderborg.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 OKT. 2000

TIL ORIENTERING
REG. NR. 7825.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

03/10-00

Søhøjlandets Økomuseum
c/o Bendt Nielsen
Søkildevej 35 C
8680 Ry

Vedr. j.nr.99/2000 - informationstavler - Søhøjlandets Økomuseum.

Den 18. september 2000 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra Økomuseet modtaget henvendelse om tilladelse til opstilling af informationstavler.

Informationstavle 1 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle.

Tavle 2 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 4. februar 1918 om fredning af arealer ved Ejer Bavnehøj.

Tavle 3 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 15. juni 1976 om fredning af arealer ved Skårup "Vestermølle".

Tavle 4 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ved sagens fremsendelse har Århus Amt anført, at den ansøgte informationsskiltning er rimelig og ønskelig og har anbefalet, at der meddeles dispensation.

Da der er tale om informationstavler indenfor fredede områder, meddeler Fredningsnævnets formand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S

Pr. mail Den 31. juli 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.67, ansøgning om tilladelse til ændring af to eksisterende regnvandsbassiner ved Oddervej i Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 31. maj 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om etablering af regnvandsbassin i Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 3. marts 2011 modtaget en ansøgning fra Krüger A/S på vegne af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S om tilladelse til etablering af to regnvandsbassiner på ejendommen matr.nr. 149 A, Skanderborg Markjorder beliggende Oddervej 27 A, tilhørende Skanderborg Kommune.

(Beliggenheden fremgår af oversigtskort i indstillingen).

Området, hvori regnvandsbassinerne er placeret, ligger i byzone. I kommuneplanens rammer er det udlagt som område nr. 12.R.06 med anvendelse som rekreativt grønt område. Området er beliggende i fredskov og desuden omfattet fredning jf. Fredningsnævnets kendelse af 24. september 1991 i sagen nr. 1/1990 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg By.

Ansøgning
Der er tale om ændring af to eksisterende regnvandsbassiner fra tørre til "våde" regnvandsbassiner med permanent vandspejl. Regnvandsbassinerne fremgår af kortbilaget i fredningskendelsen.

Skanderborg Kommune, Natur og Miljø, der er ansvarlig for behandlingen af udledningstilladelsen iht. miljøbeskyttelsesloven, har beskrevet projektet således, idet opmærksomheden henledes på, at det ansøgte er benævnt "alternativ 2":

"Ombygning af eksisterende regnvandsbassiner ved Oddervej i Skanderborg fra tørre til permanent våde bassiner

I forbindelse med en sanering af kloaksystemet i opland 7.4 (Næsset, Højdedraget m.fl.) ønsker Skanderborg Kommune, at udledningen af næringsstoffer mv. til Skanderborg sø reduceres. En sådan reduktion opnås mest hensigtsmæssig ved at lade overfladevandet passere igennem et "vådt" regnvandsbassin med et permanent vandspejl, hvor de uønskede stoffer tilbageholdes. Regnvandsbassinerne udformes så de fremtræder som naturlige søer.

På grund af kloakoplandets beliggenhed i et meget kuperet område er der reelt kun to mulige placeringer af et regnvandsbassin. De to alternative placeringer er gennemgået i nedenstående afsnit. Placeringerne ses af vedlagte bilag 1 – kort over området.

Alternativ 1 (vest for Næsset ved Skanderborg sø)
Bassinet etableres ved nyanlæg på et grønt område vest for Næsset. På baggrund af nedenstående er dette alternativ dog ikke undersøgt yderligere.

- *Skanderborg Kommune, som ejer arealet, er ikke interesseret i denne placering, idet området er et af de få tilbageværende bynære grønne områder med adgang direkte til Skanderborg sø.*

- *Der er modstand i den lokale grundejerforening, som anvender området til rekreative formål.*

- *Arealet skråner let ned mod Skanderborg sø. Dette bevirker, at et bassin vil fremstå som et unaturligt element i området idet det skal bygges ind i skråningen og afgrænses af en vold mod vest.*

Alternativ 2 (slugten nord for Højdedraget)
Bassinet etableres ved uddybning af de eksisterende "tørre" bassiner B28 og B29 i slugten nord for Højdedraget. Der sker allerede i dag en tilledning af overfladevand til bassinerne fra et større boligområde øst og nord herfor.

Ved anlæg af de nye bassiner tilstræbes, at anlægsdele fra de eksisterende bassiner genanvendes i videst muligt omfang. Der påtænkes udført nedenstående anlægsarbejder ved uddybning af eksisterende bassiner:

- *Skråningsanlæg i eksisterende bassiner bibeholdes uændret og bassinerne vil ikke blive udvidet arealmæssigt. Det vil derfor ikke blive nødvendigt at fælde træer. I bunden af eksisterende bassiner udgraves nye flade skråningsanlæg (anlæg 1:5) således at bassinerne kommer til at fremstå som naturlige søer.*

- *I forbindelse med gravearbejdet fjernes den eksisterende betonkanal i bunden af det vestlige bassin. Endvidere vil de eksisterende ind- og udløbsrør som i dag er synlige blive sløjfet.*

- *Det eksisterende underjordiske betonbygværk nord for bassinerne genanvendes. For at undgå flere synlige bygværker i terræn etableres et nyt sandfang i bunden af det eksisterende bygværk.*

- *Der skal etableres nye ind- og udløbsbygværker i de to bassiner. Det vil dog kun være den øverste del af bygværkerne der er synlige over det permanente vandspejl.*

- *Der skal etableres en ny regnvandsledning fra Højdedraget til det eksisterende betonbygværk nord for bassinerne. Ledningen udføres primært ved styret underboring så udgravning kun vil være nødvendigt i stien øst for de eksisterende bassiner.*

Fredning

Ejendommen, der er beliggende i byzone, er omfattet af fredning jf. Fredningsnævnets kendelse af 24. september 1991 i sagen nr. 1/1990 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg By.

Af kendelsens afsnit III. Fredningsbestemmelser fremgår:

§ 1. Fredningens formål
Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres nuværende tilstand og at sikre området til bynære rekreative formål.

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand
Det fredede område skal bevares i den nuværende tilstand. Der må således ikke foretages beplantning, terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres bebyggelse, medmindre der meddeles tilladelse ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Terrænændringer
Der må som nævnt i § 2 ikke foretages terrænændringer, og der må ikke ske opfyldning, planering eller afgravning. Der må ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden.

§ 7. Bebyggelse
De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger, f.eks. kolonihaver, gartnerier eller lignende, se dog § 12.

§ 8. Arealernes drift/anvendelse
Arealerne må kun anvendes som hidtil, medmindre der er anført undtagelser nedenfor.

Sumpede arealer må ikke yderligere afvandes eller drænes. Eksisterende drænsystemer kan vedligeholdes.

De på området værende løvtræsarealer skal bevares. Såning og genplantning af disse må kun finde sted med løvtræer og kun med indenlandske arter.

Åbne arealer skal bevares som sådanne, idet arealer, der i dag henligger som græsarealer, dog kan overføres til park eller lignende areal med spredt beplantning.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden Fredningsnævnets tilladelse.

§ 12. Anlæg og dispensation
Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, stier, bygninger, skilte m.v.

Dispensation fra bestemmelserne kan meddeles af Fredningsnævnet, når det ansøgte ikke kommer i strid med fredningens formål.

Der findes ingen særbestemmelser i fredningen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser, herunder om Fredningsnævnet vurderer, om den visuelle ændring med permanent vandspejl i de to regnvandsbassiner kræver en dispensation fra Fredningsnævnet.

Kommunens bemærkninger
Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres nuværende tilstand og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det påtænkte projekt, hvor to eksisterende regnvandsbassiner ændres fra "tørre" til "våde" skønnes ikke at være i modstrid med fredningens formål af nedenstående grunde:

- Anvendelsen af arealet vil ikke blive ændret, idet den overordnede funktion som regnvandsbassin bibeholdes. Arealet af de eksisterende regnvandsbassiner ændres ikke ved det påtænkte projekt. Visuelt vil der ske en ændring, der vurderes at være en forbedring i forhold til områdets anvendelse som rekreativt areal.

- Der foretages en afgravning af jord (og sediment) i bunden af de eksisterende bassiner med det formål at tilvejebringe et permanent vandspejl. De eksisterende bassiner fremstår i dag meget "tekniske" med bl.a. en betonkanal i bassinet periferi og vurderes derfor ikke at have en stor rekreativ værdi. Uddybningen sker således, at bassinerne får mere karakter af naturlige vandhuller med tilhørende flora og fauna. Det vurderes derfor, at områdets rekreative værdi vil blive højnet ved gennemførelsen af det påtænkte bassinprojekt.

- På grund af udformningen af de eksisterende regnvandsbassiner er der ingen tilbageholdelse af hverken bundfældelige stoffer eller flydestoffer. Dette bevirker, at der sker en transport af disse stoffer via grøften til Skvæt Mølledam. Ved ændring af bassinerne vil disse stoffer blive tilbageholdt bl.a. via etablering af et nyt sandfang."

Med henvisning til ovenstående er Skanderborg Kommune indstillet på at meddele tilladelse til det ansøgte iht. miljøbeskyttelsesloven, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Sagen er drøftet i nævnet og med Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, der har tilsluttet sig godkendelse .

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde indstillingen fra Skanderborg Kommune og finder, at ændringen af de to eksisterende regnvandsbassiner fra "tørre" til "våde" ikke er i strid med fredningens formål, samt at etableringen ikke vil stride mod øvrige beskyttelseshensyn.
Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S, epost@skanderborgforsyning.dk
Krüger A/S v/ projektleder Ruben Lauridsen, rbl@kruger.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening Skanderborg, skanderborg@dof.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Geert Nielsen, Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Natur og Miljø, kaare.jensen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. juni 2023

FN-MJØ-054-2023. Rydning af areal for vedopvækst

Fredningsnævnet modtog den 26. april 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en sket rydning for vedopvækst på matr.nr. 149a Skanderborg Markjorder, Oddervej 27, 8680 Skanderborg. Rydningen er gennemført af kommunen, som også ejer ejendommen.

Ejendommen har følgende beliggenhed i fredningen:

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle. Fredningen omfatter helt eller delvist fire matrikler. Det er fredningens formål at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at det fredede område skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Der må således ikke foretages tilplantning, terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne. Arealerne må kun anvendes som hidtil, medmindre der i fredningsbestemmelserne er anført undtagelser. Sumpede arealer må ikke yderligere afvandes eller drænes. Eksisterende drænsystemer kan vedligeholdes. De på området værende løvtræsarealer skal bevares. Såning og genplantning af disse må kun finde sted med løvtræer og kun med indenlandske arter. Åbne arealer skal bevares som sådanne, idet arealer, der i dag henligger som græsarealer, dog kan overføres til park eller lignende areal med spredt beplantning. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse. Skanderborg Kommune drager omsorg for arealernes pasning i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

Følgende udsnit af fredningskortet viser, hvilken naturtilstand der var på de forskellige arealer i fredningen på fredningstidspunktet:

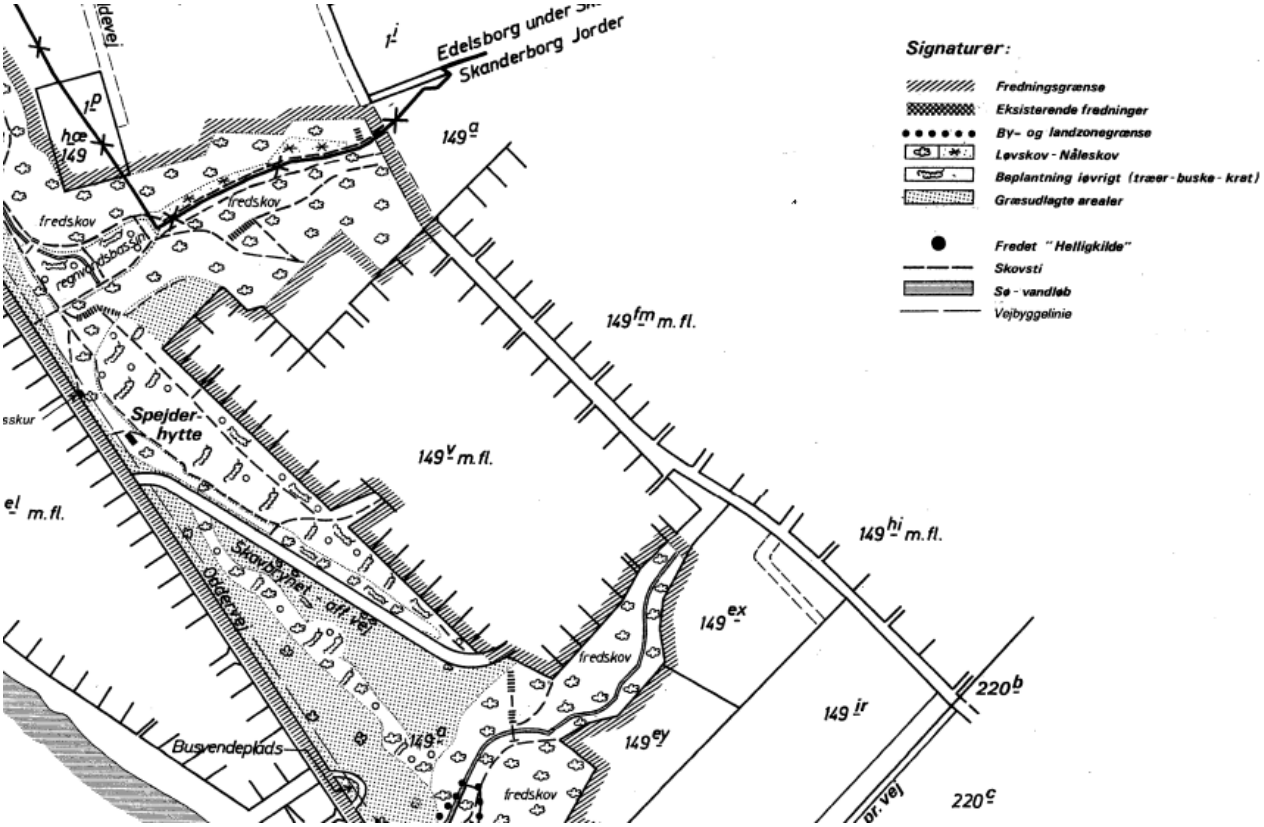

Skanderborg Kommunens udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at baggrunden for sagen er, at Danmarks Naturfredningsforening har henvendt sig til kommunen, idet naturfredningsforeningen mener, at kommunen forvalter arealet i strid med fredningsbestemmelserne. Det er en række af ældre egetræer langs vejen Skovbrynet og en bakkeskråning nordfor, som naturfredningsforeningen ønsker fredningsnævnets stillingtagen til, om der er sket en tilstandsændring. Endvidere har naturfredningsforeningen spurgt kommunen, om der foreligger en plejeplan for arealet og hvis ikke, om der bør udarbejdes en, inden kommunen ændrer i vegetationen på arealet. Naturfredningsforeningen har anmodet om, at sagen forelægges fredningsnævnet.

Det relevante areal, som tilstandsklagen vedrører, fremgår indrammet med orange på følgende kort fra 2022:

Tilsvarende luftfotos fra først 1989 og dernæst 1993 viser følgende om arealets udvisende:

Skanderborg Kommune har til brug for sin vurdering af arealerne foretaget en luftfotogennemgang og besigtiget arealet i marts 2023 for at vurdere tilstanden af arealet, og om der var forhold, der krævede fredningsnævnets involvering. Arealet nord for vejen Skovbrynet har kommunen gennem en længere årrække ryddet for vedopvækst. En luftfotogennemgang fra 1989 til 2022 viser, at der mellem 1999 og 2002 er ryddet et større areal nord/nordvest for Skovbrynet. Efterfølgende er arealet holdt mere lysåbent.

Tilstanden efter rydningen fremgår af følgende luftfoto fra 2002:

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen angivet, at der mellem 2013 og 2014 er fjernet to større træer nordøst for Skovbrynet og tyndet voldsomt ud i buskene mellem træerne. Ud fra de følgende luftfotos fra først 2010 og dernæst 2014 ser det umiddelbart ud til, at der er fjernet et træ langs vejen og et længere oppe på arealet mod vest. Den lave vegetation under egetræerne ser umiddelbart ikke ud til at have ændret sig væsentligt:

Der er endvidere i vinteren 2022/2023 fældet 6 egetræer langs den kommunale vej Skovbrynet. Det er kommunens afdeling Vand og Natur, der står for vedligehold af arealet, og det er oplyst, at fældningen var nødvendige for at skabe luft omkring de tilbagestående træer, så træerne har plads til at udvikle sig og stå der i mange år endnu. Herudover var det for at skabe lys til, at nye træer kan etablere sig på strækningen og tage over, når de ældste træer går til eller udgør en sikkerhedsrisiko så tæt på vejen. Det er endvidere oplyst, at der er udvalgte blivende træer og buske på arealet, der skulle bevares, og alt andet på arealet er blevet nedryddet ved nedknusning hvert 3. år. Endvidere er stiforløb blevet vedligeholdt. Ved disse tiltag er arealet holdt lysåbent gennem en længere årrække. Den øverste del af arealet overfor skråningen er græsareal, og det har efter luftfoto at dømme også været græsarealer på tidspunktet for fredningen og har dermed efter kommunens vurdering ikke ændret karakter. Det er oplyst, at der ikke er udarbejdet en plejeplan for arealet forud for tiltagene på arealet.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at driften af arealet hverken medfører en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anmodet fredningsnævnet om at tage stilling til de forhold, der er påtalt af Danmarks Naturfredningsforening, herunder rydningen af egetræer langs vejen Skovbrynet og rydning af skråningen, og hvorvidt det vurderes at være i strid med fredningen og i givet fald, hvilken tilstand arealet fremadrettet skal henligge i. Kommunen vil endvidere høre fredningsnævnet, om en plejeplan skal henligge, inden plejen kan iværksættes på arealer, eller om fredningsnævnet mener, at fredningsbestemmelserne er tilstrækkeligt specifikke til, at pleje kan igangsættes uden plejeplan.

Skanderborg Kommune har afslutningsvis henvist til fredningsnævnets afgørelse af 15. juli 2019 med angivelse af, at der var tale om en tilsvarende sag i en anden fredning (FN-MJØ-041-2019): Fredningsnævnet anførte følgende i sin begrundelse for afgørelsen:

> ”Fredningen indeholder ikke bestemmelser om fjernelse af beplantning. Det var et af formålene med fredningen, at de landskabelige kvaliteter, herunder i udsigtsmæssig henseende skulle bevares, hvilket på den ene side taler for, at der kan ske fældning af beplantning, som var på fredningstidspunktet.

Det fremgår derimod omvendt, at der i et nærmere bestemt omfang kan ske tilplantning i fredningen, men særligt at området skulle bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet.

Det er herefter fredningsnævnets opfattelse, at der ikke uden dispensation kan ske fjernelse af beplantning, som var på fredningstidspunktet, eller fjernelse af beplantning, som er vokset op efter en tidligere ikke godkendt fjernelse af beplantning.

På den baggrund meddeler fredningsnævnet ikke dispensation til den skete fældning af beplantning i det område, hvor der var beplantning på fredningstidspunktet. Der skal derfor ske retablering ved at lade beplantningen gro op igen.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedens med en uheldig landskabsoplevelse, hvis der frit kunne ske fjernelse af beplantningen ved Knudsø, er indgået i fredningsnævnets afgørelse."

Danmarks Naturfredningsforenings klage

Det fremgår af Danmarks Naturfredningsforenings klage, at naturfredningsforeningen med forundring har bemærket, at der er fældet 6 ud af 12 sunde karakterdannende egetræer langs Skovbrynet i Bakkelyfredningen. Det drejer sig om træer med en omkreds mellem 2,6 og 3 meter. Foranlediget af det aktuelle plejeindgreb har naturfredningsforeningen gennemgået flyfotos og sammenlignet med historiske flyfotos fra henholdsvis 1989 og 1993. Ved denne gennemgang ses et markant skift i stedets karakter mellem 2013 og 2014, idet der er fældet mindst 2 træer i den nordvestligste del af trægruppen og tyndet voldsomt ud i buskene under træerne. Desuden er en stor del af buskene på arealet bag egetræerne fjernet, hvilket efterlader dette areal betydeligt mere nøgent med mindre opvækst af buske sammenlignet med både 1989 og 1993, det vil sige på fredningstidspunktet. I 2016 er der yderligere tyndet ud i den efterhånden sparsomme opvækst af buske på græsarealet. Det fremgår af fredningens kortbilag, at hele arealet mellem skovbrynet og fredningsgrænsen skal henligge som "Beplantning i øvrigt træer-buske-krat." Det, der på fredningstidspunktet havde karakter af et udtrukket skovbryn fra Skvætmølleskovene med træer, buske og krat, er gennem årene blevet plejet på en sådan måde, at dette er blevet tiltagende mindre tydeligt, og med den seneste fældning af 6 egetræer og næsten fuldstændig fjernelse af buske og krat har man endegyldigt fjernet skovbrynet og efterladt solitære egetræer. Stedet har fået en parklignende karakter, der er væsensforskellig fra den oprindelige karakter af skovbryn bestående af buske og træer, stedet tidligere har haft. Pleje af et fredet område forudsætter efter plejebekendtgørelsen, at der udfærdiges en plejeplan, som skal redegøre for den naturtilstand, der ønskes opretholdt eller genskabt, og en beskrivelse af de foranstaltninger, der sigter mod opnåelse af fredningens formål. Det er naturfredningsforeningens opfattelse, at indgrebene langs vejen Skovbrynet er i strid med fredningens formål. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de på området værende løvtræsarealer skal bevares, og det fremgår af kortbilaget til fredningen, at der langs vejen skal være løvskov og buske.

Skanderborg Kommunes notat om baggrund for tiltagene

Det fremgår af Skanderborg Kommunes notat, at kommunen henover vinteren 2022/2023 fældede 6 egetræer langs den kommunale vej Skovbrynet som en del af en generel pleje af området. Området er i Kommuneplan 2021 udpeget som et grønt, rekreativt område langs Oddervej, nærmere bestemt en grøn kile med skov og friarealer mellem bydele i Skanderborg og en grøn ankomst langs Oddervej. Når det står i fredningen, at løvtræsarealer skal bevares, er det ikke ensbetydende med, at der ikke må fældes træer. Kommunen har som led i pleje af området fældet 6 træer ud fra en faglig vurdering. Formålet er blandt andet at skabe luft omkring de tilbagestående træer, så de har plads til at udvikle sig og forhåbentlig kan stå der mange år endnu. Herudover er formålet at skabe lys og plads til, at nye træer kan etablere sig på strækningen. Det er ikke hensigten, at der ikke skal stå træer langs Skovbrynet. Ordlyden af fredningsbestemmelserne lyder på, at løvtræsarealerne skal bevares. Det skal her understreges, at det er arealet og ikke de konkrete træer, bestemmelsen tager sigte på skal bevares. Både en ordlyds- og en formålsfortolkning af bestemmelsen har til hensigt at bevare løvtræsarealet og fremme dets udvikling over tid, hvilket den foretagne aktivitet netop understøtter. At bestemmelsens formål ikke er sikring af de enkelte træer, men netop tager afsæt i sikring af det samlede areal som helhed,

underbygges af fredningsbestemmelsen om, at såning og genplantning af disse kun må finde sted med løvtræer. Det understreger kommunens ret til at foretage såning og genplantning, hvilket kun er relevant, hvis der løbende sker udskiftning af enkelte træer på arealet. Træerne stod meget tæt inden udtyndingen, og det gjorde det vanskeligt for nye træer at etablere sig, fordi trækronerne slap meget lidt lys igennem. Ved at tynde ud i trægruppen har kommunen skabt gunstige betingelser for, at nye træer kan etablere sig, hvilket netop fremmer arealet som helhed. Herved gøres der plads til en ny generation af træer, som kan tage over, når de eksisterende træer ikke kan mere. Med en placering langs en befærdet kommunal vej er det også kommunens opgave at sørge for, at færdsel på vejen kan ske på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Kommunen ser generelt en vigtig kvalitet i gamle træer. De er en del af kommunens strategi for at sikre mere biodiversitet i kommunens skove. Grundet sikkerhedsmæssige aspekter kan træerne dog ikke få lov til at blive gamle og falde sammen tæt på en befærdet vej. At tynde ud mellem træerne er derfor begyndelsen på et generationsskifte af træerne langs Skovbrynet. Danmarks Naturfredningsforening påpeger i klagen, at området efter fældning af de omhandlede træer og fjernelse af buske og krat nu endegyldigt har mistet karakteren af skovbryn. Billedmateriale viser imidlertid, at der på tidspunktet for udtyndingen ikke var en underbeplantning af buske og krat, og det er på baggrund af luftfoto fra 1993 vanskeligt at vurdere, om der ved fredningen har været skovbrynslignende tilstande på de omhandlede arealer. Sammenligner man området med de fældede træer med et luftfoto fra 2022, er det vanskeligt at se den store forskel i forhold til 1993. Når det er sagt, defineres et skovbryn som skovens kant mod det åbne land med en stor variation af urter, buske og løvtræer. I det aktuelle tilfælde er der mere tale om en smal række af træer med en bund af primært brombær, græsser og slåen med en asfalteret vej på den ene side og ovenfor et villakvarter. Kommunen er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at kommunen skal forbedre forholdene for biodiversiteten i kommunens skove og øvrige naturarealer. Det skinner tydeligt igennem i kommunens skovforvaltningsplan fra 2022. Her beskrives en række værktøjer, som kommunen vil have fokus på ved fremtidig forvaltning af kommunens skove. Det gør kommunen blandt andet ved at efterlade flere døde træstammer (dødt ved) og skabe nye vådområder i skovene. Det er også udpegning af livstræer, der kan få lov til at stå i hele træets levetid. De skal have lov til at stå i fred og ro for til sidst at gå ud og ende som en træruin til fordel for livet i skoven. En vigtig forudsætning for bevarelse af gamle træer er dog en placering i god afstand fra veje, stier og naboer, så de ikke kommer til at udgøre en sikkerhedsmæssig risiko.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Skanderborg Kommune ved Søren Peder Knudsen, Betinna Grønkjær-Petersen og Inger Juul, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen og interesserede borgere Peter Vissing og Klavs Secher Assens.

Forholdene blev gennemgået, og det blev oplyst, at det primære i Danmarks Naturfredningsforenings klage er fjernelsen af de 6 egetræer.

Skanderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening redegjorde for deres stillingtagen til sagen.

Skanderborg Kommune oplyste herved supplerende, at fældningen skete for at skabe et løbende generationsskifte i stedet for en samlet fældning på et senere tidspunkt. Egetræerne havde således samme alder og ville også på et tidspunkt udgøre en risiko for vejen. Kommunen ønsker foruden en vurdering af fældningen også fredningsnævnets vurdering af den tilstandsændring ved rydning, der blev foretaget i 2002 og efterfølgende er gentaget hvert 3. år, og en stillingtagen til, om der skal foreligge en egentlig plejeplan. Der blev i øvrigt udleveret kommunens notat af 11. august 2022 med en beskrivelse af plejen på arealerne, og det blev i tilknytning hertil oplyst, at der i 2014 blev indgået en aftale om pleje mellem kommunen og borgerne på Højdedraget.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at de fældede egetræer meget muligt havde mange hundrede år tilbage i levetid.

Peter Vissing og Klavs Secher Assens anførte, at fredningen skal ses i sammenhæng med områdets øvrige fredninger, som bl.a. har til formål at sikre udsigten over Skanderborg sø. Det, at skabe udsigt ved pleje, medvirker til at sikre en sådan udsigt. På skråningen var der i øvrigt indtil 2010 en hestefold, og hestene sørgede for, at brombærbeplantningen blev holdt nede.

Fredningsnævnets bemærkninger

Det bemærkes indledningsvis, at Skanderborg Kommune har anmodet fredningsnævnet om at forholde sig til de forhold, de følgende bemærkninger vedrører, selvom der ikke er tale om en egentlig dispensationssag.

Der er i fredningen af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle indsat en bestemmelse om, at Skanderborg Kommune drager omsorg for arealernes pasning i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne. Der er imidlertid ikke også en bestemmelse om, at kommunen skal udarbejde en plejeplan for arealernes pasning. Kommunen er derfor ikke forpligtet til dette i henhold til fredningsbestemmelserne.

Det tilkommer ikke fredningsnævnet i øvrigt at udtale sig om kommunale forpligtelser, som følger af plejebekendtgørelsen.

Det må på baggrund af de luftfotos, som indgår i sagen, og oplysningerne fra Skanderborg Kommune lægges til grund, at der mellem 1999 og 2002 blev ryddet et større areal nord/nordvest for Skovbrynet, og at det areal efterfølgende er holdt mere lysåbent.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at det fredede område skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Det skal således i overensstemmelse med angivelsen på fredningskortet være med "Beplantning i øvrigt (træer-buske-krat)".

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til, at der foretages ændringer på arealet i form af fjernelse af beplantning eller etablering af ny beplantning, så længe arealet er beplantet med træer, buske og/eller krat. Det er vanskeligt præcist at udtale sig om den konkrete afgrænsning heraf, og der må derfor være overladt Skanderborg Kommune et betydeligt skøn ved forvaltningen af arealet, som i hvert fald ved fredningsnævnets besigtigelse fremstod som beplantet med træer, buske og krat.

Fredningsnævnet er som Danmarks Naturfredningsforening uforstående over for, at det skulle have været nødvendigt at fælde de 6 egetræer langs Skovbrynet for en hensigtsmæssig pleje af området eller et hensigtsmæssigt generationsskifte af træerne, som måtte formodes at have endog særdeles lange levetider foran sig, og hvorom der intet er oplyst om, at de konkret eller indenfor den nærmeste fremtid skulle udgøre en sikkerhedsmæssig risiko.

Den markante udsigtsforbedring for beboerne på Højdedraget, som herved er skabt, og som af de fremmødte borgere netop blev påberåbt som grundlag for at godkende fældningen, er ikke et hensyn, som kan varetages i fredningen.

Ved en egentlig dispensationssag ville fredningsnævnet således ikke have meddelt hverken forudgående eller lovliggørende dispensation, men ville tværtimod kræve genplantning af store egetræer.

Martin Møller-Heuer

Denne udtalelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,

2. Kresten Krab Thorup,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-11-23,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Klavs Secher Assens,
8. Peter Vissing.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-091-2024. Bygning til vandboring

Fredningsnævnet modtog den 31. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre en bygning til en vandboring på matr.nr. 1dn Edelsborg, Skanderborg Jorde. Ansøgningen er indsendt af Skanderborg Forsyning. Ejendommen ejes af Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Projektområdet har følgende beliggenhed i fredningen markeret med en rød prik:

Fredningen

Dele af ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område med Bakkely og Skvæt Mølle i Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Der må således bl.a. ikke opføres bebyggelse, medmindre der meddeles dispensation. De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer dog ikke, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, stier, bygninger og skilte mv.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en del af et større skovområde i byzone. Den omhandlede matrikel, matr.nr. 1dh, er på 5.865 m^2, mens matr.nr. 1n, hvor selve boringen er beliggende, er på 49.817 m^2.

Skanderborg Vand skal renovere en vandboring. Det fremgår af ansøgningen, at boringen - i forbindelse med renoveringen - ønskes ændret fra at være installeret i en brønd under terræn til at være installeret i et hus over terræn. Borehuset har en størrelse på 2 x 2 x 2 meter og beklædes med træ uden overfladebehandling.

Ændringen ønskes for at forbedre arbejdsmiljøet samt større kvalitet med henblik på udført arbejde. Derudover tydeliggøres for brugere af arealet, at området leverer grundvand til drikkevandsproduktion for borgere i Skanderborg og omegn. Den præcise placering er ikke afklaret endnu, og derfor søges der på nuværende tidspunkt om placering af bygningen indenfor et afgrænset område. Dette skyldes, at renoveringsopgaven skal sendes i udbud ved flere brøndborere. De forskellige brøndborere har forskellige tekniske setups af borerigge, det vil sige at deres borerig og container med boremudder står arrangeret på forskellig vis, hvilket ikke kan ændres. Da der er begrænset med plads på arealet, vil der derfor blive behov for at flytte selve boringsplaceringen i forhold til vindende brøndborers boresetup. Det betyder, at Skanderborg Forsyning måske får behov for at placere boringen inden for fredningen, men den endelige placering findes først, når Skanderborg Forsyning har haft besigtigelse med den vindende brøndborer. Hvis boringen skal flyttes ind i fredningen, vil det blive i området, som er markeret med rødt på oversigtskortet nedenfor. Selve borehuset udgør kun 4 m^2, og der etableres ikke belægning eller lignende omkring. Bygningen ønskes opsat i september 2024, og derfor søger Skanderborg Forsyning nu om en dispensation til en placering inden for det viste felt. Placeringen kan eventuelt præciseres i august, når projektet er tildelt en brøndborer, og den endelige placering kendes, hvis fredningsnævnet vurderer, at det er nødvendigt for en eventuel dispensation.

Det fredede område er markeret med turkis skravering.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der ikke er registreret Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af det ansøgte anlæg. Skanderborg Vand har oplyst, at der ikke fældes større træer, og derfor vurderer kommunen, at bygningen ikke vil påvirke flagermus. Kommunen vurderer endvidere på baggrund af projektets beskedne omfang og det oplyste og undersøgte om afstanden til Natura 2000-områder og kendte og potentielle forekomster af bilag IV-arter, at etablering af bygningen hverken vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering oplyst, at der er tale om et nødvendigt teknisk anlæg, der skal renoveres og udvides med en mindre bygning på 4 m^2. Bygningen beklædes med træ og er af begrænset højde, så den fremstår så afdæmpet som muligt i omgivelserne.

<u>Fredningsnævnets besigtigelse</u>

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024. Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse. I besigtigelsen deltog endvidere Skanderborg Forsyning ved Morten Bak, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Fredningsnævnets formand oplyste indledningsvis, at det som følge af det anførte om usikkerheden om bygningens præcise placering har været nødvendigt med en besigtigelse. Området for bygningen blev herefter påvist, og det kunne konstateres, at den under alle omstændigheder vil blive opført indenfor en radius på 3-4 meter fra den nuværende brønd.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Bakkely og Skvæt Mølle betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes udtalelse, at der ikke er registreret Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af det ansøgte anlæg. Det fremgår videre, at der ikke fældes større træer, at projektområdet er ved en skov, og at bygningen er på 4 m^2. Fredningsnævnet lægger på den baggrund til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om en bygning på 4 m^2 med en højde på 2 meter, som placeres ved et skovområde, og som udføres i ubehandlet træ. Da en sådan bygning er uden betydning for fredningen og i øvrigt med henvisning til projektets formål, meddeler fredningsnævnet dispensation til, at den placeres helt eller delvist indenfor det område i fredningen, som er indtegnet på kortet ovenfor.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-23-24,
5. Skanderborg Forsyning,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. januar 2025

FN-MJØ-230-2024. Ny vandboring, råvandsstation, råvandsledning, el/fiberkabel og elskab

Fredningsnævnet modtog den 19. december 2024 en ansøgning fra Niras A/S, som på vegne af Skanderborg Forsyning anmoder om dispensation til et projekt til at sikre fremtidens vandforsyning. Projektet omfatter matr.nr. 1dh, 1di, 7000i og 149a Edelsborg, Skanderborg Jorder, som alle ejes af Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Projektområdet i fredningen er illustreret på følgende måde:

Fredningen

Ejendommene er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller opføres bebyggelse, medmindre der meddeles dispensation. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer dog

ikke, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, stier, bygninger og skilte mv.

Fredningsnævnet meddelte den 8. juli 2024 dispensation til Skanderborg Forsyning til at opføre en bygning til en vandboring på matr.nr. 1dn Edelsborg, Skanderborg Jorder med følgende placering markeret med en rød prik på kortet (FN-MJØ-091-2024):

Fredningsnævnets dispensation blev meddelt efter et forudgående møde med besigtigelse om projektet med deltagelse af bl.a. Danmarks Naturfredningsforening, som ikke havde bemærkninger til projektet.

Ansøgningen

Det fremgår af ansøgningen, at den omfatter sløjfning af en eksisterende boring, etablering af en erstatningsboring og en råvandsstation i form af et træskur på 2 x 2 x 2 meter, nedgravning af råvandsledninger, fiber og elkabler til nye og eksisterende råvandsstationer og etablering af ét elskab i form af et træskur på 1,6 x 0,4 x 1,25 meter til en fordelingstavle.

Projektet består således for det første i en sløjfning af den eksisterende boring på matr.nr. 149a Edelsborg, Skanderborg Jorder og etablering af en erstatningsboring for den sløjede boring og en råvandsstation dertil på den samme matrikel. Den gamle boring har en uhensigtsmæssig placering langt fra cykelstien, som er den primære adgangsvej dertil, hvilket komplicerer arbejdsprocesserne ved boringen. Derudover ønskes det at forbedre arbejdsmiljøet og at tydeliggøre overfor brugere af arealet, at området leverer grundvand til drikkevandsproduktionen.

Der forventes et arbejdsareal på ca. 400 m^2 til etablering af den nye boring og lidt mindre ved sløjfning af den eksisterende boring. Kun ét af de to arbejdsområder kaldet ”alternativ placering” og ”ny boring” på kortet vil blive en del af projektet. Der mangler således den endelige vurdering af, om det skal være på den østlige eller den vestlige side af cykelstien. Over den nyetablerede erstatningsboring placeres en råvandsstation, som indeholder alt teknik til boringen. Ved den sløjfede boring vil naturen efterfølgende blive retableret.

Projektet består for det andet i etablering af en råvandsledning og el- og fiberkabler, som bliver sammenlagt via styrede underboringer på matr.nr. 1dh, 1di, 7000i og 149a Edelsborg, Skanderborg Jorder. Da ledningsarbejdet udføres ved styrede underboringer, mindskes omfanget af opgravning, og derved skånes overflade og beplantning mest muligt. Til de styrede underboringer forventes der at blive etableret tre gravegruber med et forventeligt areal på 6 m^2 pr. grube.

Projektet består for det tredje i etablering af et elskab på matr.nr. 1di Edelsborg, Skanderborg Jorder, som skal indeholde en fordelingstavle, som skal forsyne boringen med strøm. Der forventes et arbejdsareal på ca. 4 m^2. Elskabet er som råvandsstationen valgt i naturmaterialer, og placeringen er aftalt med Skanderborg Kommune.

Træskurenes ydre fremtræden fremgår af ansøgningen.

Projektet vil samlet berøre et areal på 750 m^2 i fredningen. Efter endt anlægsarbejde vil kun den nye råvandsstation og elskabet være synligt. Projektet er afgørende for at sikre indvinding af råvand og drikkevandsforsyning til området.

Skanderborg Kommune har den 15. januar 2025 oplyst, at projektet ikke kræver tilladelse fra kommunens afdeling for Åben Land. Der er ikke Natura 2000-områder i nærheden af projektområdet. Kommunen har kendskab til flagermus i området. Af ansøgningens fotos fremgår det, at det areal, hvor vandboringen ønskes etableret, er uden større træer. Ansøgeren har endvidere telefonisk oplyst, at nedgravningen af ledninger vil ske ved styret underboring, og at det derfor ikke vil være nødvendigt at fælde træer. Det ansøgte placeres endvidere ved en sti, hvor der i forvejen er aktivitet fra cyklende og gående. Kommunen vurderer derfor, at projektet ikke vil have betydning for flagermus i området. Kommunen vurderer på baggrund af projektets beskedne omfang, det oplyste og undersøgte og afstande til Natura 2000-områder og kendte og potentielle forekomster af bilag IV-arter, at projektet hverken vil medføre en væsentlig negativ betydning for beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter. Kommunen har ikke yderligere bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Projektet vil efter endt udførelse alene være synligt i relation til de to mindre træskure, som i ansøgningen er illustreret med brunmalede brædder. Projektet er således uden betydning for oplevelsen af fredningen. På den baggrund og med henvisning til baggrunden for projektet meddeler fredningsnævnet dispensation, herunder med en placering enten på den østlige eller den vestlige side af cykelstien.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Niras A/S, att.: Jonas Frigaard
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,

10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. oktober 2025

FN-MJØ-143-2025. Erosionssikring af en slugt

Fredningsnævnet modtog den 2. oktober 2025 Skanderborg Kommunes udtalelse om kommunens ansøgning om dispensation til på egen ejendom at erosionssikre en slugt på matr.nr. 149lm Skanderborg Markjorder.

Projektområdet har følgende placering markeret med brun indtegning:

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser bl.a., at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, herunder opfyldning, planering eller afgravning eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, medmindre der meddeles dispensation. De på området værende løvtræsarealer skal bevares.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ansøgningen omfatter et område med et vandløb, som løber i bunden af en markant, skovklædt slugt, hvor det tilføres tag- og overfladevand fra naboarealet med hotel og kursuscenter. På en strækning på ca. 150 meter i den øverste del af vandløbet er der kun tale om tag- og overfladevand fra bygninger og parkeringspladser ved hotellet, og det betyder, at der ikke er vand i denne del, når regnvandet er løbet af. Overfladevandet udledes direkte fra bygninger og parkeringsarealer til vandløbet via rør uden forudgående forsinkelse i f.eks. et regnvandsbassin. Udledningen sker helt i toppen af slugten, og der tilføres ikke trykvand eller drænvand fra det omkringliggende opland. Længere nedstrøms modtager vandløbet tilløb fra kildevæld i et sumpet skov-område. Herfra er det et naturligt vandløb med ret høj naturkvalitet. Vandløbet er udpeget i vandområdeplan 2021-2027 med målsætning om "god økologisk tilstand". Der er målopfyldelse, hvad angår smådyr-faunaen.

Gennem tiden har den direkte regnafstrømning medført betydeligt erosion og nedskred af brinkerne omkring vandløbet. Skanderborg kommune har derfor stillet krav om, at forholdene skal forbedres, og at der skal ske erosionssikring med henblik på at mindske erosion af brinker og bund, at reducere sandtransporten nedstrøms og at beskytte vandløbets fysiske struktur og smådyrsfauna længere nedstrøms.

Ansøgningen omfatter ca. 70 meter af vandløbsstrækningen, som ønskes udført ved forlængelse af udløbsrør, stensikring af skråninger og let stenudlægning i vandløbsbund.

Forlængelse af udløbsrør sker ved, at det eksisterende udløbsrør forlænges med ca. 20 meter. Denne strækning er præget af markante nedskred, og en forlængelse vil føre regnvandet længere ned i slugten, hvor terrænet er lidt mere stabilt. Røret dækkes til med jord, hvilket samtidig vil stabilisere de stejle skråninger.

Stensikring af skråninger sker over de næste 50 meter. Der, hvor brinkerne viser tydelige tegn på erosion, udlægges sten i varierende størrelse på 4 – 40 cm op mod skråningerne. Hvis det er muligt, trykkes enkelte større sten delvist ind i brinken for øget stabilitet. Da det optager plads i grøften, graves der tilsvarende brink af i den modsatte side for at bevare vandføringsevnen.

Let stenudlægning i vandløbsbund sker ved, at der i hele den 50 meter lange strækning udlægges et enkelt, naturligt lag mindre sten i bunden af vandløbet. Der anvendes en moderat mængde stenmateriale for at efterligne forholdene i nærliggende vandløb og samtidig for at fremme naturlige strømforhold. Efter de 50 meter breder grøften sig ud, og terrænet flader ud, hvilket reducerer vandets hastighed og dermed også behovet for yderligere sikring.

Herudover kan det komme på tale at fælde enkelte træer for at muliggøre udlægning af jord og stenmateriale i slugten. Der vil blive fældet så få træer som muligt, og der tilstræbes en så skånsom arbejdsgang som muligt, hvor der tages hensyn til områdets naturværdier, da projektets formål netop er at beskytte områdets naturværdier.

Skanderborg Kommune har i øvrigt oplyst, at der ikke er Natura 2000-områder i nærheden af projektområdet. Hvis det bliver nødvendigt at fælde enkelte træer, vil det forventeligt blive yngre træer, som ikke er levested for flagermus, men kommunen vil naturligvis sikre, at der ikke fældes træer med flagermus. Der er ikke kendskab til andre bilag IV-arter i området. Kommunen vurderer på baggrund af projektets beskedne omfang og kommunens viden om afstande til beskyttet natur og dyrearter, at erosionssikringen af vandløbet ikke vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper og levesteder for beskyttede arter.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 21. oktober 2025 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Desuden deltog Skanderborg Kommune ved Kaare Jensen, Betinna Grønkjær-Petersen og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Helene Hansen.

Projektet blev gennemgået, og fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet vurderer på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet meddeler med henvisning til projektets formål og udførelsesmåde dispensation, da projektet er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Skanderborg Kommune, Vand og Natur,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.: 01.05.00-P25-32-25,
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. marts 2026

FN-MJØ-034-2026. Renovering af en sti og rydning af krat

Fredningsnævnet modtog den 24. februar 2026 Skanderborg Kommunes udtalelse om kommunens ansøgning om dispensation fra fredningen af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle til på egen ejendom at renovere en sti og rydde krat på matr.nr. 149a Skanderborg Markjorder.

Projektområdet har følgende placering indtegnet med orange:

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser bl.a., at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, herunder opfyldning, planering eller afgravning eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, medmindre der meddeles dispensation.

Arealerne må som udgangspunkt kun anvendes som hidtil. Sumpede arealer må ikke yderligere afvandes eller drænes. Eksisterende drænsystemer kan vedligeholdes.

De på området værende løvtræsarealer skal bevares.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ansøgningen omfatter renovering af en sti og rydning af opvækst på et areal på nordsiden af vejen Skovbrynet, som offentligheden benytter som rekreativt areal.

Stien mellem Højdedraget og Skovbrynet er en meget benyttet færdselsåre i området, men den fremstår i dag meget ujævn og bliver særligt i vådt vejr smattet og vanskelig at færdes på. Stien ønskes derfor renoveret, så den bliver mere jævn, robust og tilgængelig for brugerne. Renoveringen planlægges udført ved, at græstørven fjernes i en bredde på ca. 1,5 meter, hvorefter der indbygges et lag grus på ca. 10 cm for at skabe et stabilt og holdbart underlag. Derudover ønskes brombærbevoksning nedknust i en bredde på ca. 1 meter på begge sider af stien, da den ellers hurtigt vil vokse ind over stien og genere færdslen.

Ansøgningen om at rydde et mindre areal med krat og omlægge det til græs skyldes, at oversigtsforholdene er meget dårlige som følge af krattet. Flere cyklende børn og voksne benytter stien ovenfor området til nemt at komme ud til vejen, og tiltaget skal styrke trafiksikkerheden.

Stiens forløb er markeret med grønt og nummereret som nr. 1, mens det område, som ønskes ryddet og omlagt til græs, er markeret med blåt og nummereret som nr. 2 på følgende oversigtskort:

Områdets naturtilstand og stier på tidspunktet for fredningens gennemførelse fremgår af følgende kortbilag:

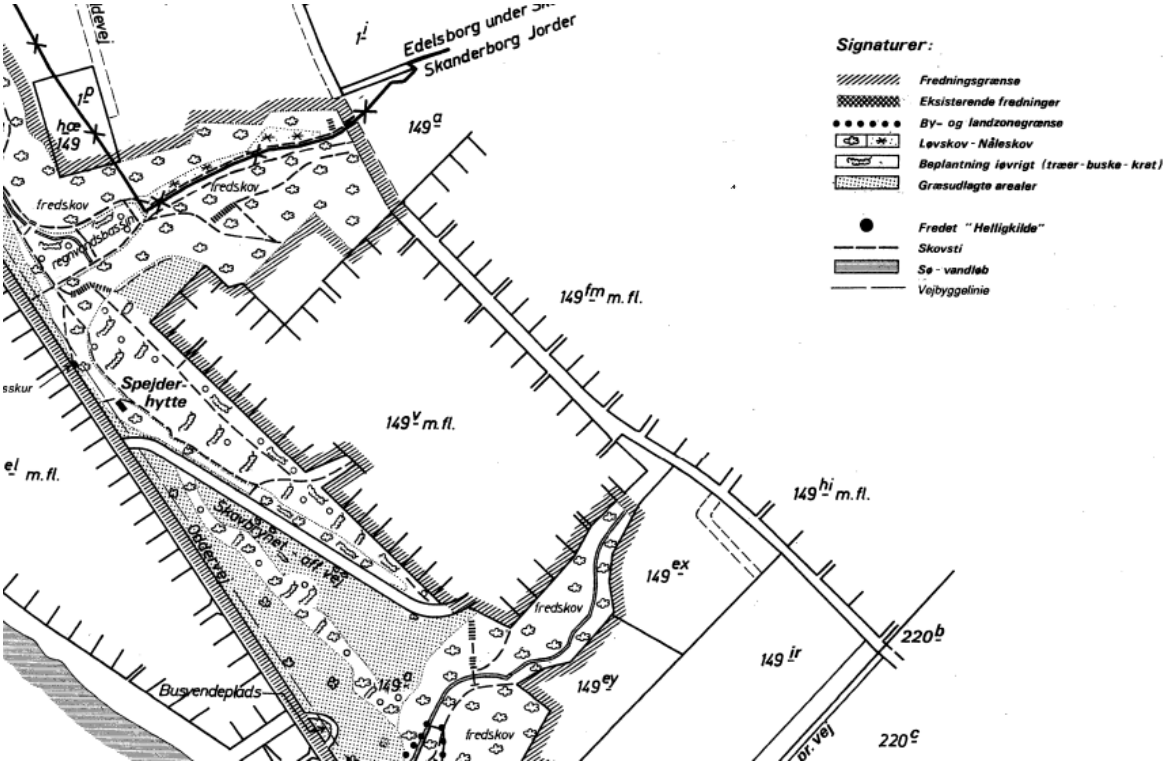

Der er ikke registreret naturarealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og/eller Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i området. Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af rydningens begrænsede omfang og kendte og potentielle forekomster af bilag IV-arter, at driften af arealet hverken medfører en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at tiltagene vil øge tilgængeligheden til arealet for flere borgere og skabe større trafikal sikkerhed. Tiltagene vurderes samtidig at være af begrænset betydning for den landskabelige oplevelse af området. Det mindre areal, der ryddes, vil ikke ændre oplevelsen af, at arealet henligger som krat med buske og træer og delvist åbent.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 13. marts 2026 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Desuden deltog Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Bente Andersen, Ulla Thyssen og Helene Hansen.

Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at markeringen med gult med nummereringen 3 på oversigtskortet er kiler, som Skanderborg Kommune har vurderet kan etableres uden fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, men at opvækst af egetræer ikke må fjernes.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår desuden af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan desuden i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet vurderer på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, da projektet er i overensstemmelse med fredningens rekreative formål og er uden negativ betydning for oplevelsen af fredningen.

Opvækst af egetræer må som nævnt ved besigtigelsen ikke fjernes.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Skanderborg Kommune, Vand og Natur,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.: 01.05.00-P25-3-26,

5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Der er klaget over denne afgørelse. Sagen behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og sagen er først endelig, når klagenævnet har truffet afgørelse.

Den 24. marts 2026

FN-MJØ-035-2026. Fældning af træer

Fredningsnævnet modtog den 24. februar 2026 Skanderborg Kommunes udtalelse om kommunens ansøgning om dispensation fra fredningen af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle til på egen ejendom at fælde træer på matr.nr. 149lm Skanderborg Markjorder.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Fredningssagen blev rejst af Skanderborg Kommune den 27. april 1990.

Det fremgår af fredningens bestemmelser bl.a., at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Arealerne må som udgangspunkt kun anvendes som hidtil. De på området værende løvtræsarealer skal bevares.

Fredningsnævnet afgav den 20. juni 2023 en udtalelse bl.a. om fældning af egetræer, som Skanderborg Kommune havde foretaget uden at søge fredningsnævnet om dispensation. Sagen var rejst på baggrund af en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening til kommunen, idet det var naturfredningsforeningens opfattelse, at kommunen forvaltede arealet i strid med fredningsbestemmelserne. Fredningsnævnet udtalte herved følgende (FN-MJØ-054-2023):

> ”Det bemærkes indledningsvis, at Skanderborg Kommune har anmodet fredningsnævnet om at forholde sig til de forhold, de følgende bemærkninger vedrører, selvom der ikke er tale om en egentlig dispensationssag.
>
> Der er i fredningen af området mellem Bakkely og Skvæt Mølle indsat en bestemmelse om, at Skanderborg Kommune drager omsorg for arealernes pasning i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne. Der er imidlertid ikke også en bestemmelse om, at kommunen skal udarbejde en plejeplan for arealernes pasning. Kommunen er derfor ikke forpligtet til dette i henhold til fredningsbestemmelserne.
>
> Det tilkommer ikke fredningsnævnet i øvrigt at udtale sig om kommunale forpligtelser, som følger af plejebekendtgørelsen.
>
> Det må på baggrund af de luftfotos, som indgår i sagen, og oplysningerne fra Skanderborg Kommune lægges til grund, at der mellem 1999 og 2002 blev ryddet et større areal nord/nordvest for Skovbrynet, og at det areal efterfølgende er holdt mere lysåbent.
>
> Det fremgår af fredningens bestemmelser, at det fredede område skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Det skal således i overensstemmelse med angivelsen på fredningskortet være med ”Beplantning i øvrigt (træer-buske-krat)”.
>
> Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til, at der foretages ændringer på arealet i form af fjernelse af beplantning eller etablering af ny beplantning, så længe arealet er beplantet med træer, buske og/eller krat. Det er vanskeligt præcist at udtale sig om den konkrete afgrænsning heraf, og der må derfor være overladt Skanderborg Kommune et betydeligt skøn ved forvaltningen af arealet, som i hvert fald ved fredningsnævnets besigtigelse fremstod som beplantet med træer, buske og krat.

Fredningsnævnet er som Danmarks Naturfredningsforening uforstående over for, at det skulle have været nødvendigt at fælde de 6 egetræer langs Skovbrynet for en hensigtsmæssig pleje af området eller et hensigtsmæssigt generationsskifte af træerne, som måtte formodes at have endog særdeles lange levetider foran sig, og hvorom der intet er oplyst om, at de konkret eller indenfor den nærmeste fremtid skulle udgøre en sikkerhedsmæssig risiko.

Den markante udsigtsforbedring for beboerne på Højdedraget, som herved er skabt, og som af de fremmødte borgere netop blev påberåbt som grundlag for at godkende fældningen, er ikke et hensyn, som kan varetages i fredningen.

Ved en egentlig dispensationssag ville fredningsnævnet således ikke have meddelt hverken forudgående eller lovliggørende dispensation, men ville tværtimod kræve genplantning af store egetræer."

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ansøgningen omfatter fældning af træer på et mindre areal for at sikre udsigt til Skanderborg sø. Projektområdet har følgende placering indtegnet med gult:

Skanderborg Kommune frasolgte i 1968 et areal nord for matriklen og påtog sig ved salget ansvaret for at sikre en passende udsigt over Skanderborg sø fra den bebyggede del. Det fremgår således af skødet, at kommunen "har påtaget sig at holde passende udsigt over søen fra den bebyggede del af det solgte areal, ved stedse at foretage den hertil nødvendige fældning og udstykning i det omgivende skovområde." Arealet blev i 1974 ryddet for en større del formentlig for at skabe udsigt for bankskolen, der blev etableret i 1969.

Arealet, der ønskes ryddet, er på ca. 5.000 m^2, hvorpå der findes bl.a. bøg og rødel. Arealet falder meget brat ned gennem skoven fra kote 55 på toppen til kote 35 i bunden af skoven. Det betyder, at beplantning øverst på skråningen hurtigt vokser ind i udsigten, hvorimod træer nederst på skråningen kan blive adskillige år, før de vokser ind i udsigten.

Skanderborg Park har selv ryddet små træer/opvækst øverst på skråningen og har tidligere kontaktet Skanderborg Kommune, når store træer længere nede af skråningen skal fældes. Kommunen er blevet opmærksom på, at det forudsætter dispensation fra fredningen i forbindelse med, at Skanderborg Park har henvendt sig til kommunen for at få fældet et antal træer i bunden af skråningen. Det drejer sig om en gruppe af bøgetræer og en holm af rødel, som ansøgningen om dispensation til rydningen omfatter.

Det areal, som allerede er blevet ryddet, er markeret med gult på følgende fredningskort:

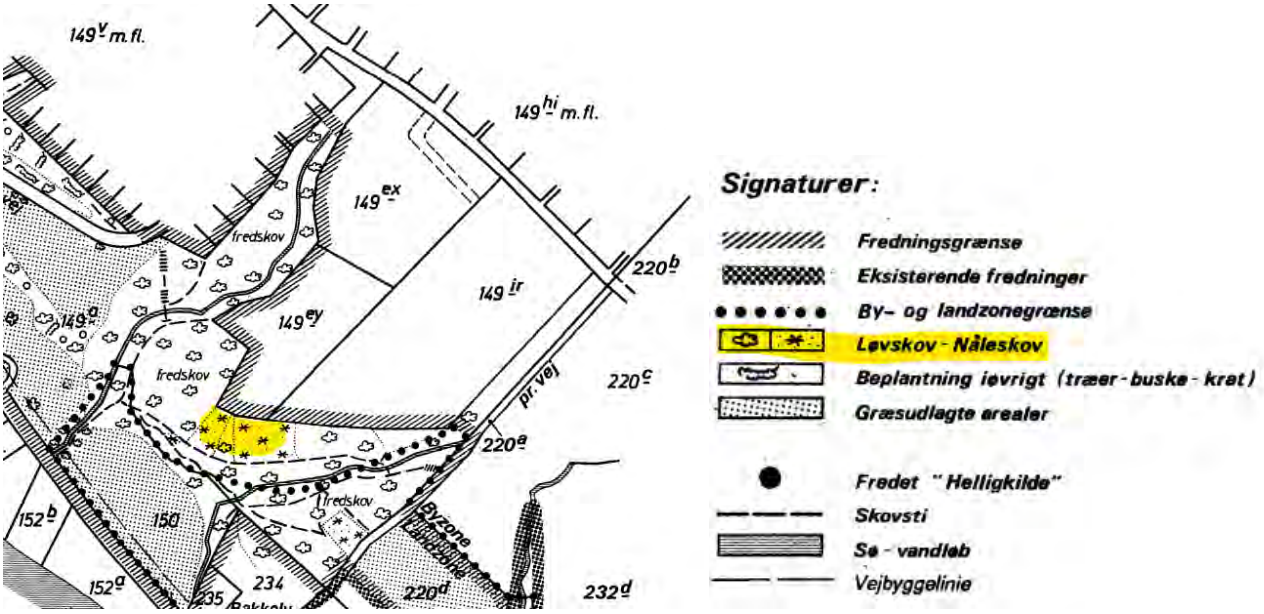

Området er således primært indtegnet som værende med nåletræer.

Skanderborg Kommune har desuden henvist til følgende luftfotos fra året før, at fredningen trådte i kraft. Kommunen har anført, at det fremgår af fotoet, at flere nåletræer præger den øverste del af skråningen, mens bøgetræer mv. står længere nede:

Skanderborg Kommune har desuden henvist til følgende luftfoto fra 1993:

Der er ikke registreret naturarealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og/eller Natura 2000-områder i området. Hvis fredningsnævnet er indstillet på at meddele dispensation, vil Skanderborg Kommune vurdere projektets betydning for bilag IV-arter og eftersende en udtalelse herom.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering udtalt, at der er tale om fældning af flere større træer på et skovbevokset areal. Der har tidligere været foretaget synlig fældning af den del af det ansøgte areal, der ligger øverst på skråningen. Det ser på baggrund af luftfotos ud til at være sket før fredningens ikrafttræden og i 2002, 2004, 2015 og på et tidspunkt mellem 2020 og 2024. Det kan dog ikke udelukkes, at nogle udtyndinger ikke fremgår tydeligt af luftfotos.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 13. marts 2026 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Desuden deltog Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen, Skanderborg Park Hotel ved Jan Faaborg Severinsen og Paw Frost og Danmarks Naturfredningsforening ved Bente Andersen, Ulla Thyssen og Helene Hansen.

Projektområdet, som er beliggende syd for stien, blev besigtiget. Det blev oplyst, at den aktuelle ansøgning om fældning vedrører fem træer, men at der på sigt bliver tale om alle træer i udsigtsområdet. Det blev i tilknytning hertil oplyst, at det er Skanderborg Park Hotels opfattelse, at det følger af fredningen, at områdets tilstand på fredningstidspunktet skal bevares. Skanderborg Park Hotel havde dengang udsigt over Skanderborg sø, og der skal derfor i henhold til fredningen foretages rydning af opvækst for at sikre, at udsigten fortsat er der. Det har i øvrigt også meget stor betydning for Skanderborg Park Hotel, at der fortsat er udsigt over søen.

Det blev i øvrigt aftalt, at fotos af træernes betydning for den aktuelle udsigt fra Skanderborg Park Hotel sendes til fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har herefter modtaget følgende fotos:

Fredningsnævnets afgørelse

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle ved Skanderborg by. Fredningens formål er at bevare de fredede arealer i deres tilstand på fredningstidspunktet og at sikre området til bynære rekreative formål.

Det fremgår af fredningens bestemmelser bl.a., at området skal bevares i tilstanden på fredningstidspunktet. Arealerne må som udgangspunkt kun anvendes som hidtil. De på området værende løvtræsarealer skal bevares.

Det fremgår af fredningskortet, at det område, der ønskes foretaget fældning af træer i, er løvskov. Det kunne i øvrigt også konstateres ved besigtigelsen, at træerne er ældre end fredningen, som blev gennemført i 1991, efter at Skanderborg Kommune havde rejst fredningssagen i 1990.

Det er derfor en konsekvens af fredningen, at området fortsat skal være løvskov.

Fredningsnævnet er ikke enig med Skanderborg Park Hotel i, at det følger af fredningen, at der skal være den samme udsigt som på tidspunktet for fredningens gennemførelse med den konsekvens, at træerne ikke må være så høje, at der ikke er udsigt over Skanderborg sø fra Skanderborg Park Hotel.

Fredningen betyder derfor, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at bevarelse af en udsigt over Skanderborg sø fra Skanderborg Park Hotel ikke er et hensyn, som kan varetages i fredningen.

På den baggrund og med henvisning til fredningens bestemmelse om bevarelse af områdets løvtræsarealer meddeler fredningsnævnet ikke dispensation. Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået med betydelig vægt i fredningsnævnets afgørelse, idet en dispensation ville åbne op for fældning af områdets løvtræer for at skabe eller genskabe en udsigt for områdets andre ejendomme.

Der er ikke en særbestemmelse i fredningen om bevarelse af udsigt. Det kan ved forvaltningen af fredningen derfor ikke føre til et andet resultat, at Skanderborg Kommune forud for fredningen i forbindelse med salget af ejendommen til Skanderborg Park Hotel påtog sig "at holde passende udsigt over søen fra den bebyggede del af det solgte areal, ved stedse at foretage den hertil nødvendige fældning og udstykning i det omgivende skovområde."

<u>Klagevejledning</u>

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Skanderborg Kommune, Vand og Natur,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.: 01.05.00-P25-4-26,
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Skanderborg Park Hotel,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.